

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta **Oppilaitosten ja työnantajien kumppanuus** (valmisteleva lausunto)

(2009/C 228/02)

Euroopan unionin tulevan puheenjohtajavaltion Tšekin ulkoasioista ja Eurooppa-asioista vastaava ministeri pyysi 27. kesäkuuta 2008 päivätyssä kirjeessään Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa laatimaan valmistelevan lausunnon aiheesta

"Oppilaitosten ja työnantajien kumppanuus" (valmisteleva lausunto).

Asian valmistelusta vastannut "työllisyys, sosiaalasiat, kansalaisuus" -erityisjaosto antoi lausuntonsa 10. maaliskuuta 2009. Esittelijä oli Henri MALOSSE ja apulaisesittelijä Cristian PÎRVULESCU.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 24. - 25. maaliskuuta 2009 pitämässään 452. täysistunnossa (maaliskuun 24. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 160 ääntä puolesta ja 1 vastaan 11:n pidättäessä äänestämistä.

1. Tiivistelmä ja suositukset

1.1 Käsillä olevassa, puheenjohtajavaltio Tšekin pyynnöstä työnantajien ja oppilaitosten suhteista laaditussa valmistelevassa lausunnossa muotoillaan erilaisille yrityksille, yrittäjäjärjestöille, oppilaitoksille sekä EU:lle suunnattuja suosituksia ja tarkastellaan mahdollisia lähestymistapoja työmarkkinavuoropuheluun ja kansalaisvuoropuheluun kaikkien asianomaisten instituutioiden ja elinten kanssa.

1.2 Valittu lähestymistapa perustuu seuraaviin tekijöihin:

- Nykyinen talouskriisi tuo Euroopalle uusia ulkoisia ja sisäisiä haasteita, jotka reaalityyppisessä ilmenevät yritysten lopettamisena ja rakennemuutoksina sekä työttömyyden jyrkkänä kasvuna.
- Parhaillaan vallitsee rakenteellisia kehityssuuntia, joilla on merkittäviä sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia. Nämä kehityssuunnat ovat väestön ikääntyminen, nousevien talousmahtien vaikutus maailmanlaajuiseen kilpailuun sekä uusien teknologioiden kehittäminen, jotka vaativat jatkuvaa mukautumista ja uusien osaamistarpeiden ennakoimista.
- On otettava huomioon syrjäytymisriskin kohteena olevat henkilöt ja ryhmät. Haavoittuvilla ryhmillä on kriisiaikoina suurimmat riskit. Kumppanuuksilla tulee edistää oikeudenmukaisuutta kehittämällä hankkeita, joilla parannetaan naisten, nuorten, vähemmistöjen, vammaisten ja ikääntyneiden työntekijöiden osallistumista työmarkkinoihin.

1.3 Lausunnossa korostetaan useita painopisteitä, joita ovat

- kumppanuuskulttuuri, jossa kunnioitetaan yritysten ja oppilaitosten tehtävien perustavanlaatuisia eroja
- yleinen katsaus oppilaitosten ja yritysten välisiin suhteisiin ja kumppanuuksiin; nämä ovat edelleen riittämättömiä tekni-

sen ja ammattikoulutuksen ulkopuolella ja niiltä puuttuu ennen kaikkea tarvittavat resurssit ja strateginen näkemys

- tarve varmistaa, että kaikkien aloitteiden ylhäältä alas ja alhaalta ylös -lähestymistavat ovat tasapainossa keskenään
- henkilökohtaisten suhteiden merkitys kumppanuuksien tehokkaan toiminnan kannalta
- tarve soveltaa kaikissa kysymyksissä, jotka koskevat laajassa mielessä oppilaitosten (yliopistot, ammattioppilaitokset, koulut jne.) ja työnantajien (yksityinen ja julkinen sektori, kansalaisjärjestöt jne.) välistä kumppanuutta, kolmitahoista lähestymistapaa, joka kattaa
 - ensimmäisen, toisen ja kolmannen asteen koulutuksen
 - ammatillisen perus- ja jatkokoulutuksen
 - insinöörien ja teknikoiden koulutuksen, innovaatio- ja tutkimustoiminnan
- erityistoimet ammattialojen ja pk-yritysten tukemiseksi; kyseiset yritykset ovat joustavuutensa ansiosta kriisiaikana ensisijaisia työpaikkojen luojia, ja niillä on erityinen rooli yrittäjyyden ja luovuuden edistäjinä
- työnantajajärjestöjen ja ammattiliittojen sekä kansalaisyhteiskunnan järjestöjen rooli hankkeiden ja synergioiden katalysaattoreina aloitteiden sekä dynaamisten ja kestävien rakenteiden tukemisessa.

Yleinen suuntaus edistää kaikkien sidosryhmien välistä yhteistyömallia kilpailukontekstissa.

1.4 ETSK ehdottaa, että Euroopan tasolla rakennettaisiin uudenlaiset kumppanuuspuitteet oppilaitosten ja yritysten välille, jotta hyödynnetään eurooppalaisen ulottuvuuden tarjoamia etuja ja myös yhteiskunta kehittyä. ETSK suosittelee, että käynnistetään myös eurooppalainen prosessi, joka voitaisiin nimetä ”Praham prosessiksi” Prahassa 6.–7. huhtikuuta puheenjohtajavaltio Tšekin aloitteesta aiheesta ”Oppilaitosten ja työnantajien kumppanuus” järjestettävän konferenssin perusteella. Kyseinen prosessi voisi muotoutua suhteellisen laajaksi eurooppalaiseksi viiteverkostoksi, joka antaisi ruohonjuuritason toimijoille mahdollisuuden toteuttaa paikallisella ja kansallisella tasolla innovoivia toimia. Voitaisiin esimerkiksi

- kehottaa jäsenvaltioita ja muita viranomaistahoja vastaamaan asianmukaisesti taluskriisiin ja työmarkkinoilla vallitseviin jatkuviin ongelmiin sekä lisäämään investointejaan koulutukseen yleensä ja erityisesti asianomaisiin kumppanuksiin.
- kannustaa yrityksiä ja oppilaitoksia osallistumaan kyseisiin kumppanuuksiin ja samalla innovoimaan niiden muotoa ja sisältöä.
- järjestää parhaiden käytänteiden vaihtoa ja muotoilla teknisiä ja taloudellisia suuntaviivoja, jotka mahdollistavat aloitteiden testaamisen, arvioinnin ja levittämisen Euroopan tasolla.
- kehittää yhteisiä hankkeita (tutkintojen yhteinen viitepohja, koulu- ja hankeverkostot, opettajien kouluttaminen, välittäjien verkosto).
- edistää opettajien, opiskelijoiden, koulujen ja työnantajajärjestöjen keskinäisiä vaihto-ohjelmia.

1.5 ETSK ehdottaa, että kyseistä prosessia rahoitettaisiin vuoteen 2013 asti eurooppalaisista rakennerahastoista ja olemassa olevien ohjelmien (Leonardo-ohjelman, Grundtvig-ohjelman sekä opiskelijoille, oppisopimuskoulutettaville ja yritysten perustajille suunnattujen Erasmus-ohjelmien jne.) kautta niitä tarvittaessa mukauttaen. Euroopan sosiaalirahastoa voitaisiin esimerkiksi käyttää peruskoulutuksen tukemiseen. Vuoden 2013 jälkeiselle ajalle voitaisiin ehdottaa täydentävää erityisohjelmaa.

2. Yritys- ja opetusmaailman kumppanusten tarve ja potentiaali

2.1 Kehitys ja elämänlaatu edellyttävät koko Euroopan alueella yleisesti tiettyä kulttuurin ja tieteen tasoa, joka taas riippuu opetusjärjestelmän laadusta. On korostettava, että yritysten ja opetusalan kumppanuudessa on Euroopassa tapahtunut merkittäviä yhteentörmäyksiä, jotka liittyvät

- yhteiskunnallisesti tarkasteltuna tiedontarpeen suureen kasvuun

- taloudellisesti tarkasteltuna opetettavien aineiden eksponentiaaliseen kasvuun talouden tarpeiden huomioon ottamiseksi
- kulttuurisesti tarkasteltuna koko ajan moninaisempiin tarpeisiin monikulttuurisuuden arvojen edistämiseksi.

Kumppanuuteen on sisällyttävä myös

- kaikkien oikeus koulutukseen ja nimenomaan korkeimmalla mahdollisella yleissivistävän koulutuksen tasolla, mikä käsittää kieltenoppimisen ja nykyiset viestintätekniikat
- kaikkien syrjäytymisen ja syrjinnän muotojen torjuminen sekä moninaisuuden kunnioittaminen sen kaikissa muodoissa
- aloitekyky ja luovuus ja kaikki vaurauden luomiseen ja yrittäjyys henkeen liittyvät myönteiset arvot
- erityishuomio yksittäisiin tapauksiin, etenkin erityisryhmien kohdalla.

2.2 Euroopassa on perinteisesti luotettu ammattitaitotarpeiden ennustamiseen pitkällä aikavälillä. Nopeasti muuttuvassa globaalissa taloudessa koulutusjärjestelmien ja yritysten on kuitenkin tehtävä nykyistä tiiviimpää yhteistyötä elinkeinoelämän ja erityisesti pk-yritysten välittömien ja lyhyen aikavälin tarpeiden tyydyttämiseksi.

2.3 Teknisessä sekä keskiasteen ja korkea-asteen koulutuksessa on jo kauan saatu hyvin myönteisiä kokemuksia sellaisista kumppanuuksista, joissa koulutus voidaan kytkeä kiinteästi taloudelliseen ympäristöön oppilaitokset ja yritykset toisiinsa liitettävien monentyyppisten – virallisten tai epävirallisten – sopimusten avulla. Lähes kaikkialta löytyvien parhaiden käytänteiden lisäksi on olemassa hyvin vahva pyrkimys luoda kestäviä kumppanuuksia, joissa kunnioitetaan kaikkien asianosaisten roolia ja erityisesti oppilaitosten toimivaltaa jakaa todistuksia ja jotka luovat synergioita, yhdistävät voimia ja kokoavat lahjakkuuksia taloudellisten ja sosiaalisten tarpeiden saavuttamiseksi.

Yrityksillä ja oppilaitoksilla on tietysti erilaisia tavoitteita, mutta tiedonvaihtoa, kumppanuuksia ja yhteishankkeita kehittämällä ne voivat hyötyä siitä, että pystyvät täyttämään tehtävänsä entistä tehokkaammin. Useissa jäsenvaltioissa on jo vuosien tai jopa vuosisatojen ajalta tarjolla esimerkkejä vuorottelukoulutusjärjestelmistä, joissa oppiminen tapahtuu oppilaitoksissa ja yrityksissä (Saksan kaksijakoinen järjestelmä, Ranskan ja Yhdistyneen kuningaskunnan oppisopimuskoulutusjärjestelmät jne.). Vuorottelukoulutus on osoittanut vakinaisten, järjestelmällisten ja integroitujen kumppanuuksien tuoman suuren lisäarvon.

2.4 Parhaassa tapauksessa yrityksiltä saadaan tietoa markkinoiden tarpeista kyseisellä hetkellä ja ennakoivasti, ja siten opetus- ja koulutustarjontaa voidaan suunnata paremmin. Se on tietotaidon, ammattipätevyyden ja teknisten ratkaisujen varasto.

2.5 Koulutusosalalle kertyy myös teknisiä ja tieteellisiä tietoja, joita voitaisiin hyödyntää käytännössä työelämään valmistautumiseen sekä uusien pätevöitymismahdollisuuksien ja koulutusväylien kehittämiseen.

3. Yritysten ja oppilaitosten haasteet

3.1 Lukuisista myönteisistä kokemuksista huolimatta on käynnistetty vain rajoitettu määrä oppilaitosten ja työnantajien välisiä kumppanuuksia, ja monet näistä liittyvät pelkästään tekniseen ja ammattikoulutukseen. Taluskriisi huomioon ottaen tällaisten kumppanuuksien potentiaalia on ryhdyttävä hyödyntämään, sillä taloustilanne voi korjaantua vain siinä tapauksessa, että oppilaitokset tarjoavat paremmin työmarkkinoiden tarpeita vastaavaa koulutusta ja työnantajat hyödyntävät paremmin osamista ja henkilöstöresursseja.

3.2 Uusien eurooppalaisten kumppanuuspuitteiden on tietenkin oltava monimuotoisia. Eri sidosryhmät on kytkettävä niihin mukaan eri tavoin:

— Paikallisella tasolla yritykset on kytkettävä paikallisiin oppilaitoksiin ja viranomaisiin.

— Yrittäjäjärjestöjen, työmarkkinaosapuolten, opetusalan ja muiden kansalaisyhteiskunnan toimijoiden on voitava antaa kyseisille paikallisille kumppaneille virikkeitä ja jäsennellyt puitteet.

— Euroopan tasolla Euroopan komission, suurten eurooppalaisten työnantaja- ja palkansaajajärjestöjen ja muiden kansalaisyhteiskunnan toimijoiden sekä tietysti Euroopan hallitusten on annettava yhteistyölle 27 jäsenvaltion Euroopan unionin laajuinen ulottuvuus.

3.3 Oppilaitoksilla ja yrityksillä on yhteinen velvollisuus ehdottaa koulutusväyliä ja koulutustarjontaa erityisesti etujärjestönsä tasolla.

3.4 Yritykset ovat huomanneet, että niillä on oltava hyvin erilaisia valmiuksia, jotka liittyvät niiden organisaatiota, toimintaa ja taloudellista toimintaa määrittäviin tai niihin vaikuttaviin eri ulottuvuuksiin: tekniseen kehitykseen, kansainvälistymiseen ja uusiin teknologioihin. Yritysten on toisaalta löydettävä työ-

markkinoilta tarvittavat valmiudet ja toisaalta kehitettävä työntekijöitään, johtohenkilöstöään ja tulevaa johtohenkilöstöään alan vaatimusten mukaisesti. Työntekijöiden puolestaan on vastaavasti kehitettävä ammatissaan työllistettävyyttään ja saatava ammattitaidolleen todistukset, joiden arvo on tunnustettu sekä yrityksen sisällä että ulkoisilla työmarkkinoilla.

3.5 Opetuksen kehityksen dynamiikkaa Euroopassa hallitsee kaksi ilmiötä: massan vaikutus ja opetuksen monipuolistuminen. Viime vuosikymmeninä tapahtunut oppilaiden ja opiskelijoiden määrän nopea kasvu on johtanut samalla kohdeyleisön laajaan monipuolistumiseen (ikä rakenne, edeltävä koulutus, sosiaalinen tausta ja niin edelleen), mikä puolestaan on johtanut siihen, että työskentelymenetelmiä on muokattava ja käsiteltävä yksilöllisesti.

3.6 Kaikista tämän hetkisistä vaikeuksista huolimatta yhteistyön mahdollisuus on tässä yhteydessä suuri, ja kysymyksen käsittelyssä on syytä vahvistaa kolmea näkökohtaa:

3.6.1 Tällä hetkellä ammattitaitoisista henkilöistä on suuri puute muun muassa palvelualalla, rakennusalalla ja hotelli- ja ravintola-alalla. Teknisessä koulutuksessa ja ammattikoulutuksessa on usein tehty yhteistyötä paikallisesti yritysten ja oppilaitosten välillä. Monissa valtioissa sitä ei enää toteuteta, ja eräät tahot uskovat, että epävarmuuden ja syrjäytyneisyyden lisääntyminen yhteiskunnissamme liittyy suoraan tähän ilmiöön. Yritysten ja oppilaitosten yhteisenä velvollisuutena on parantaa uranäkymiä (palkat, ylennykset jne.), edistää ammattien ja käsiteollisuuden arvoa ja varmistaa samalla laadukas opetus, jonka "yleissivistävä" osa on merkittävä.

3.6.2 Tiheät ja jatkuvat muutokset edellyttävät tulosten jatkuvaa päivittämistä, jatkuvaa koulutusta, uudelleen koulutusta ja valmiuksien ja ammattitaidon ylläpitoa. Elinikäisestä oppimisesta on näin ollen tullut tarpeellista kaikille, ja se tarjoaa huomattavan mahdollisuuden työnantajien ja oppilaitosten välisille kumppanuuksille.

3.6.3 Muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta valtaosa yrityksistä ja etenkin pk-yrityksistä tuntee edelleen huonosti oppilaitoksia. Ne kuitenkin voivat tarvita monipuolista koulutusta.

Erityisen hyödyllinen lähestymistapa olisi ottaa työnantajat eniten tiiviimmin mukaan niiden opettajien koulutukseen, jotka vastaavat ammattitaitojen kehittämistä. Lisäksi olisi hyödyllistä kouluttaa välittäjiä kumppanuuksien kannustamiseksi ja niiden toimivuuden varmistamiseksi.

4. Tavoitteena opetus- ja yritysmaailman suhteiden eurooppalaiset puitteet

Lukuisat uudet haasteet, kriisiajat sekä työttömyyden merkittävä kasvu lisäävät tarvetta investoida koulutukseen mutta myös ennakoida, arvioida ja käsitellä nopeasti tulevia ammattitaitotarpeita, kuten Euroopan komission tiedonannossa ”Uudet taidot uusia työpaikkoja varten”⁽¹⁾ todetaan. On välttämätöntä käyttää olemassa olevia resursseja ja tällä kaudella erityisesti rakennerahoja haasteiden kohtaamiseksi ja miettiä uusia toimintamuotoja kautta 2014–2020 varten.

4.1 80-luvulla luotiin ainoalaatuinen eurooppalainen verkosto (COMETT-ohjelma), joka pystyi joka vuosi tehokkaasti järjestämään tuhansia kansainvälisiä teollisuus/yliopisto-vaihtoja mukaan luettuna korkean tason koulutuksen tehokurssit. Korkean tason koulutuksen määrä ja laatu ovat parantuneet koko Euroopan alueella, mikä on myös edistänyt Euroopan kilpailukykyä ja yliopistojen ja yritysten yhteistyön etujen huomioon ottamista ja ymmärtämistä.

Tietyt COMETT-ohjelman osat on otettu Leonardo da Vinci-ohjelmaan, mutta sen erityisominaisuudet ja siinä luotujen verkostojen mahdollisuudet ovat kadonneet.⁽²⁾

4.2 Bolognan prosessi

4.2.1 Eurooppalaisen korkeakoulutusalueen luominen, jonka 29 valtion opetusministerit ja yliopistojen rehtorit käynnistivät nimellä ”Bolognan prosessi” vuonna 1999, on johtanut merkittävään uudistukseen, joka yhdistää virallisesti Euroopan neuvoston 46 jäsenvaltiota.

4.2.2 Sen tavoitteena on eurooppalaisen koulutusalueen luominen, ja se toteutuu pääasiassa yhtenäistämällä Euroopan korkeakoulutuskintoja (kandidaatti/maisteri/tohtori). Yhtenäistäminen helpottaa tutkintojen vertailua ja edistää myös opiskelijoiden ja muiden henkilöiden liikkuvuutta.

Suuntaviivoihin kuuluu myös ymmärrettävyyden edistäminen, lokeroitumisen poistaminen ja yliopistojen ja yritysten yhteistyön lisääminen.

4.2.3 On kuitenkin todettava, että

— kertaakaan ei ole mainittu, että yritysten ja koulutuksen välisten yhteyksien vahvistaminen olisi painopisteala.

⁽¹⁾ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle – Uudet taidot uusia työpaikkoja varten – Työmarkkinoiden ja ammattitaitotarpeiden ennakoiminen ja yhteensovittaminen, KOM(2008) 868/3 lopullinen

⁽²⁾ ETSK:n antama valmistelevala lausunto ”Millä käytännön toimenpiteillä voidaan edistää nuorten liikkuvuutta Euroopassa? ”, esittelijä José Isaiás Rodríguez García-Caro (EUVL C 224, 30.8.2008).

— yliopistojen päätehtävänä ei tietenkään ole yhteyksien luominen työnantajiin, eikä niillä yleensä ole välineitä tai kapasiteettia luoda järjestelmällisiä suhteita EU:n jäsenmaiden yritysten kanssa.

— työnantajat pitävät yhteistyötä tervetulleena, mutta liian usein jättävät toimittamatta odotettua teknistä ja taloudellista tukea.

4.3 Kööpenhaminan prosessi

4.3.1 Tämän vuonna 2002 käynnistetyt Euroopan unionin prosessin tavoitteena on, että ammattikoulutusjärjestelmistä tulee laatunsa puolesta esikuvia. Bolognan prosessia vastaavia ammatilliseen koulutukseen mukautettuja toimia on kannustettu voimakkaasti.

4.3.2 Leonardo-ohjelma helpottaa sellaisten henkilöiden liikkuvuutta, jotka haluavat kerätä ammatillista kokemusta Euroopassa, sekä tukee parhaiden käytänteiden vaihtoa koulutusalan päättäjien välillä. Grundtvig-ohjelmalla taas pyritään parantamaan aikuiskoulutuksen laatua ja vahvistamaan sen eurooppalaista ulottuvuutta sekä samalla tarjoamaan kansalaisille enemmän elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia. Osallistuminen näihin tuntemattomiksi jääneisiin ohjelmiin on kuitenkin edelleen liian vähäistä, eivätkä ne ole saavuttaneet kriittistä massaa, joka mahdollistaisi tavoitteiden kehittämisen. Vaikka komitea ei asetakaan kyseisten ohjelmien käytännön järjestelyitä kyseenalaisiksi, niin tulevaisuudessa niiden toimintavälineitä tulisi vahvistaa.

4.3.3 Bordeaux'ssa 26.11.2008 kokoontuneen neuvoston julistus liittyy Kööpenhaminan prosessiin, joka koskee Euroopan yhteistyön vahvistamista yleissivistävän opetuksen ja ammattikoulutuksen alalla. Julistuksessa vahvistetaan myös tarve saada alalle asianmukaista julkista ja yksityistä rahoitusta. Tämä voi tapahtua esimerkiksi Euroopan sosiaalirahaston ja Euroopan tutkimus- ja kehitysrahaston välityksellä sekä Euroopan investointipankin lainojen avulla.

Bordeaux'n julistuksessa todetaan, että pätevyyksissä on vajeita ja että ennakointi on tarpeen, sekä suositellaan, että ammattikoulutuskomponenttia kehitettäisiin mahdollisimman laajasti ja että siihen osallistuisivat jäsenvaltiot, komissio ja työmarkkinaosapuolet.

5. Uusi eurooppalainen prosessi työnantajien ja oppilaiden välisten kumppanuuksien edistämiseksi

5.1 ”Koulutus 2010” -ohjelman edistymisestä annetun uusimman kertomuksen⁽³⁾ mukaan Euroopan unioni ei voi jättää huomiotta jälkeenjääneisyyttään koulutusalueella eikä yritysten

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/education/policies/2010/natreport08/council_fi.pdf – Coreper 1:n kertomus neuvostolle 31. tammikuuta 2008 – Luonnos Koulutus 2010 -työohjelman täytäntöönpanon edistymistä koskevaksi neuvoston ja komission yhteiseksi raportiksi vuonna 2008, doc. 5723/08.

vaikeuksia saada palvelukseensa henkilöitä, joilla on riittävä perus- tai erityiskoulutus pystyäkseen vastaamaan nykyisiin teknologian ja globalisaation asettamiin haasteisiin. Euroopan sisäinen liikkuvuus on siksi välttämätöntä. Välttämätöntä on myös vieraiden kielten oppiminen monikielisyyttä koskevan eurooppalaisen strategian puitteissa. Yritysten ja oppilaitosten suhteisiin keskittyvässä lähestymistavassa on siksi käsiteltävä välttämättömyyttä vastata näihin kysymyksiin, mutta myös ja etenkin kansallisen koulutuspolitiikan avaamista ja Euroopan yhdentymisen toteuttamista viimeinkin ihmisten valmiuksien osalta.

5.2 Kouluja ja yliopistoja on tuettava enemmän, kun ne eivät rajoita tarjontaansa peruskoulutukseen vaan tarjoavat myös jatkokoulutusta. Joitakin jäsenvaltioita lukuun ottamatta oppilaitokset eivät esimerkiksi voi saada rakenneohjelmista taloudellista tukea henkilöresurssien kehittämistä varten. Niistä valtioista saatu kokemus, joissa se on mahdollista, osoittaa kuitenkin, että tämä voi vaikuttaa huomattavan myönteisesti vahvempien suhteiden kehittymiseen yritysten kanssa ja samalla opetus- ja koulustarjonnan yleisen laadun kehittämiseen.

5.3 Eurooppalaisissa ohjelmissa havaittu merkittävin puute on tiukasta talousarviosta johtuva kunnianhimon puuttuminen. Sen sijaan, että ainoastaan vaadittaisiin vaikka kuinka monetta eurooppalaista ohjelmaa, joka jäisi tuntemattomaksi ja koskisi vain hyvin rajallista ja elitististä kansanosaa, olisi hyödyllisempää hyväksyä sekä yksinkertaisempiin (ei byrokraattisiin, jota eurooppalaiset ohjelmat liian usein ovat) että kunnianhimoisempiin välineisiin perustuva järjestelmällinen lähestymistapa, johon sisältyisi

— yleiset poliittiset puitteet, jotka työmarkkinaosapuolet, Euroopan parlamentti, Eurooppa-neuvosto ja ETSK hyväksyisivät ja joita ne arvioisivat ja seuraisivat

— eurooppalaisia välineitä markkinoiden ja koulutettua henkilöstöä laajalti tarvitsevien alojen määrittelyyn

— hyvien käytäntöjen vaihtaminen mukaan luettuna tekninen opetus, elinikäinen koulutus ja tutkimus

— määräykset eurooppalaisista ”pörseistä”, joita EU, jäsenvaltiot, yksityinen sektori ja järjestöt rahoittavat ja jotka koskevat kaikkia väestönosia ja erityisesti vähemmistöjä ja vaikeuksissa olevia nuoria: harjoittelupaikat, integrointi työmarkkinoille ja innovointi

— tutkintojen ja ammattipätevyyden yhteisen viitepohjan sekä paikallisten, rajanylittäviä aloitteita edistävien verkostojen kehittäminen

— eurooppalaisten välittäjäverkostojen luominen kumppanuuksien helpottamiseksi

— olemassa olevien eurooppalaisten rahastojen ja ohjelmien mukauttaminen tähän tavoitteeseen.

5.4 Euroopan yhdentymisen edistää erinomaisella tavalla kokemusten jakamista ja mahdollisuuksien laajentamista, jolloin voidaan tarjota oppilaitoksille entistä laajempia ja vahvempia puitteita ja yrityksille kehityspotentialin vapauttavat sisämarkkinat. Prahassa 6.–7. huhtikuuta puheenjohtajavaltio Tšekin aloitteesta aiheesta ”Oppilaitosten ja työnantajien kumppanuus” järjestettävän konferenssin mukaan nimetty ”Prahan prosessi” voi tarjota poliittisen sysäyksen ja operatiivisen etenemissuunnitelman.

Bryssel 24 päivänä maaliskuuta 2009.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Mario SEPI